

EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

EDUSKUNNAN KANSLIA

22.4.2025

Mikael Koillinen
Apulaispääsihteeri
Valiokuntasihteeristö

Suuren valiokunnan kokousajat

Puhemiesneuvostossa keskusteltiin 4.3.2025 tarpeesta saada suurelle valiokunnalle lisää kokousaikaa (PmNP 16/2025 vp, § 3).

Asiaa on puhemiesneuvostossa selvitetty aikaisemmin vuoden 2023 valtiopäivillä (PmNP 50/2023 vp, § 4). Tuolloinen selvitys (liitteenä) ei johtanut toimenpiteisiin. Puhemiesneuvosto kuitenkin totesi tuolloin, että suuri valiokunta voi tarvittaessa aloittaa perjantain kokouksensa päällekkäin täysistunnon kanssa (PmNP 54/2023 vp, § 4).

Puhemiesneuvosto päätti 18.3.2025 jatkaa asian käsittelyä uusien selvityksien pohjalta (PmNP 24/2025 vp, § 4). Keskustelussa nostettiin tuolloin esiin myös uusi vaihtoehto, jonka mukaan keskiviikon iltapäivävaliokuntien kahden tunnin mittaista kokousaikaa lyhennetään vastaamaan aamupäivävaliokuntien puolentoista tunnin mittaista aikaa.

Apulaispääsihteeri sekä valiokuntien sihteerit ja apulaissihteerit arvioivat eri vaihtoehtoja valiokuntatyöskentelyn kannalta 27.3.2025 ns. neuvospalaverissa.

Valiokuntien kokousten ajoitusta kuvaava viikkokalenteri on oheistettu selvityksen liitteeksi. Viikkokalenteri ei ole tässä muodossa ohjeistava, vaan se kuvaa valiokuntien päättämiä kokousaikoja. Oikeudellisena pohjana toimivan valiokuntaoppaan (s. 41) mukaan iltapäivävaliokuntien tulee voida aloittaa kokouksensa keskiviikkoisin klo 11.00, ja suuri valiokunta ja tiedusteluvalvontavalioikunta kokoontuvat yleensä keskiviikkoisin klo 13.00. Koska keskiviikko klo 8-9 on puhemiesneuvoston päätöksellä (PmNP 3/2025 vp, § 5) varattu kansainvälisten toimielinten valtuuskunnille, on sanotun ohjeen vuoksi aamupäivävaliokunnilla käytössä kokousaikaa keskiviikkoisin kello 9-11 (2 h) ja iltapäivävaliokunnilla 11-13 (2 h). Mikäli valiokuntaopasta tulkitaan siten, että ilmaisu ”tulee voida aloittaa kokouksensa” kattaa myös vaihtoon kuluva ajan, ovat käytössä olevat kokousajat noin 15 minuuttia lyhyempiä.

Kokousaikoja voidaan muuttaa oppaan sanottua tekstiä muuttamalla. Puhemiesneuvosto voi myös tarvittaessa erikseen muuttaa viikkoaikataulua ja valiokuntien säännönmukaisia kokoontumisajankohtia.

Liitteeksi oheistetusta viikkokalenterista ilmenevän mukaisesti useat erikoisvaliokunnat aloittavat käytännössä kokouksensa sanottuja ajankohtia myöhemmin tai aikaisemmin joko vakiintuneesti tai tapausittain työtilanteesta riippuen.

Esitetyt ratkaisuvaihtoehdot ja niiden arviointi

Valiokuntien kokousten päällekkäisyys. Aiemmassa selvityksessä viitattiin siihen, että päällekkäisyys estäisi valiokunnan jäsenten täysipainoisen työskentelyn valiokunnissaan ja aiheuttaisi päätösvaltaongelmia. Erityisesti pienten ryhmien kohdalla päällekkäisyys voisi johtaa siihen, että jommassakummassa valiokunnassa ei ryhmällä olisi lainkaan edustusta. Toisaalta kaikissa erityisvaliokunnassa päällekkäisyyden ei nähty muodostavan ongelmaa erityisvaliokunnan jäsenenä olevien suuren valiokunnan jäsenten vähäisen määrän vuoksi.

Täysistunnon aikataulut; keskiviikon istunnon alkaminen vasta kello 14.30. Istuntoaikojen lyhentämisen arvioitiin aiemmassa selvityksessä voivan johtaa siihen, että nykyistä useammin joudutaan ottamaan maanantain istuntopäiviä käyttöön tai pidentämään istuntojen kestoja yli klo 22 rajan. Selvityksessä korostettiin, että tiistai ja keskiviikko ovat keskeisimmät täysistuntopäivät, joina asioita voidaan ottaa laajemmin keskusteltaviksi. Lisäksi keskiviikko on perjantain ohella normaali äänestyspäivä, joten istunnon aloituksen myöhentämisellä olisi vaikutus kaikkiin 200 edustajaan. Keskiviikon istuntoihin on myös usein sijoitettu käsiteltäväksi YLE:n televisioimia asioita, jolloin myös tv-lähetysten aloitusaika myöhentyisi ja mahdollisesti lyhentyisi.

Valiokuntasihteeristön valiokuntatyöhön perustuvan kannan mukaan tätä vaihtoehtoa olisi kuitenkin syytä ainakin kokeiluluonteisesti pilotoida tosiasiallisten vaikutusten arvioimiseksi, koska muut vaihtoehdot aiheuttavat valiokuntien työlle vähäistä suurempia ongelmia. Vuoden 2024 valtiopäivillä vain yksi keskiviikon täysistunto (13.11) olisi tällaisen muutoksen vuoksi jouduttu keskeyttämään klo 22 aikarajan vuoksi.

On kuitenkin vaikea arvioida vaikutusta täysistuntotyöskentelylle. Merkitystä on muun ohella sillä, että muuttuva ajankohta oletettavasti muuttaa myös edustajien toimintaa. Joka tapauksessa on selvää, että vaihtoehto myöhentäisi edustajien ja virkamiesten työpäivän päättymistä ja johtanee ylityötuntien lisääntymiseen. Esimerkiksi vuoden 2024 valtiopäivillä yhteensä kahdentoista keskiviikon istunnot päättyivät jo nykyisen aloitusajan puitteissa klo 21 tai sen jälkeen. Täysistuntojen läpivienti edellyttää yhteensä noin 35 virkamiehen työpanosta istunnon päättymiseen asti.

Valiokuntien kokousaikojen muuttaminen. Selvityksessä viitattiin siihen, että aamupäivävaliokuntien kokousten aikaistaminen alkamaan [myös käytännössä] keskiviikkoisin klo 9.00 ja iltapäivävaliokuntien klo 10.30 mahdollistaisi suuren valiokunnan kokousten pidentämisen puolella tunnilla, kun sen kokous voisi alkaa klo 12.30.

- Aikataulun muuttaminen näin merkitsisi sitä, että kokousten välillä ei ole yhtään vaihtoaikaa, mikäli aamupäivävaliokunnille käytössä olevaa aikaa ei lyhennetä loppumaan jo 10.15 tai iltapäivävaliokuntia myöhennetä alkamaan kello 10.45.

Avustajat tarvitsevat vähintään viisitoista minuutta kokousjärjestelyihin. Myös edustajat tarvitsevat aikaa kokoushuoneeseen siirtymiseen.

- Aikataulun muuttaminen siten, että kaikkia viikkokalenteriin merkittyjä ajankohtia aikaistetaan 30 min. (*vaihtoehto a, liite 3*), ei sisällä em. ongelmaa eikä muodosta uusia yhteensovitusongelmia. Tällainen muutos on myös hallinnollisesti helpoiten toteutettavissa.
- Aikaisemmat aamupäivävaliokuntien kokousajat ovat kuitenkin häiriöalttiimpia erilaisissa ongelmatilanteissa, erityisesti avustajien sairastapauksissa.
- Kokousten aikaistaminen merkitsee edustajien ja virkamiesten työpäivän pidentymistä alkupäästä ja siirtäisi työmatkaliikkumista enenevästi aamupäivän ruuhkatunteihin. Oletettavaa on, että päätösvaltaongelmat aamulla lisääntyisivät. Muutos lisäisi todennäköisesti ylityön määrää.
- Valtiovarainvaliokunnan jaostokokoukset alkaisivat jo kello 8, mikä korostaisi em. ongelmia. Jaostojen kokoukset on sovittava yhteen valiokuntien aikataulun kanssa; valtiovarainvaliokunnalla on vuosittain 200-400 kokousta, joista n. kaksi kolmasosaa jaostokokouksia. Aikaisten jaostojen osalla em. ongelmat korostuisivat. Jaostot olisivat entistä enemmän päällekkäisiä kansainvälisten toimielinten valtuuskuntien kanssa.

Iltapäivävaliokuntien kokousaikojen lyhentäminen loppupäästä puolella tunnilla (vaihtoehto b, liite 3)

Puhemiesneuvosto kokouksessa esitetty ehdotus merkitsee, että valiokuntaopasta tulisi muuttaa siten, että suuri valiokunta kokoontuu keskiviikkoisin klo 12.30. Näin muutettuna aamupäivävaliokuntien käytössä oleva kokousaika olisi keskiviikkoisin 9-11 (2 h), ja iltapäivävaliokuntien 11-12.30 (1,5 h). Vaihtoajan vuoksi myös aamupäivävaliokuntien kokousaikaa tulisi lyhentää päättymään viimeistään 10.45. Lyhennetty kokousaika ei kaikissa työtilanteissa kuitenkaan riitä kiireisille valiokunnille. Valiokuntatyön näkökulmasta vaihtoehto a on siten perustellumpi.

Liitteet

Liite 1: Muistio Suuren valiokunnan kokousaikojen muuttaminen. 13.11.2023.

Liite 2: Valiokuntien ajantasainen viikkokalenteri.

Liite 3: Vaihtoehtoja keskiviikon aikatauluksi